

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:1716

av **Jan Lindholm (MP)**

Förbud mot atomvapen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör underteckna FN-avtalet om förbud mot kärnvapen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett totalförbud genom lagstiftning mot införsel och förvaring av atomvapen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en kärnvapenfri zon i Norden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett kärnvapenfritt Arktis och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Den 7 juli antogs FN-avtalet om förbud mot kärnvapen och den 20 september öppnas det för undertecknande. Avtalet syftar till en avveckling av alla kärnvapen i världen och det har minst sagt blivit kontroversiellt. Ingen kärnvapenstat och inget Natoland kommer att underteckna avtalet så dess verkan är i första hand en tydlig viljeinriktning från en majoritet av FN:s medlemsländer.

USA är bestämt emot avtalet, och hotar å det starkaste alla regeringar som avser att underteckna det. Enligt media finns ett än så länge hemligt brev från USA:s försvarsminister där man i 19 punkter redogör för hur man avser att agera mot de länder som undertecknar avtalet. Enligt media anser de som läst brevet och som arbetar med nedrustningsfrågor att det har en ovanligt aggressiv ton. USA har även hela tiden motsatt sig arbetet med detta avtal i FN.

I Sverige har vi en lång tradition av att arbeta med kärnvapennedrustning och i riksdagen har ledamöter från många olika partier sedan mer än 40 år med jämna mellanrum tagit upp ämnet. Frågan om ett kärnvapenfritt Norden har ofta återkommit i motionerna.

När frågan behandlats i Nordiska rådet har resultatet uppmuntrande nog blivit uppmaningar till de nordiska regeringarna att verka för en kärnvapenfri zon i Norden. Tyvärr har dock inte mycket hänt med anledning av dessa uppmaningar. De påhittade ökande militära hoten och även konsekvenserna av ett förändrat klimat gör frågan om kärnvapnens närvaro i Norden och våra närområden åter aktuell. Det faktum att det inte finns något i vår nationella lagstiftning som direkt förbjuder införande och/eller lagring av kärnvapen i landet skapar osäkerhet i frågan.

Argumenten om varför atomvapen över huvud taget inte borde förekomma är många och välkända varför jag inte tar plats med dem här. I debatten om världlandsavtalet med Nato är den officiella bilden att Sverige tydligt markerat att vi inte tillåter atomvapen på vårt territorium, åtminstone har kritiker av avtalet som påstått motsatsen bemötts med svar med sådant innehåll. Komplicerade avtal är naturligtvis svåra att tolka. Jag utgår dock från att avsikterna från svensk sida har varit och fortsatt är att just det avtalet inte ger möjlighet för Nato att placera atomvapen i Sverige. En sådan tolkning är även rimlig eftersom den svenska regeringen självklart agerar i linje med rekommendationer från Nordiska rådet. För att råda bot på oklarheten av tolkningen skulle ett totalförbud mot atomvapen i Sverige vara välkommet. Övningen Aurora under september i år, 2017, kan också vara ett tillfälle att testa innebörden i världlandsavtalet vad gäller atomvapen.

I takt med att isarna smälter i Arktis blir den marina närvaron allt mer omfattande. Risker finns att det i ett område med oklara gränsdragningar kan uppstå konfrontationer. Även om atomvapenbestyckade marina stridskrafter inte skulle använda sina atomvapen så finns en risk att utrustning med sådan teknik skulle sänkas vid en konfrontation. Sjöräddning är svårt i arktiska farvatten och att ta upp förlist radioaktiv eller på annat sätt mycket farlig vapentechnik torde inte heller vara det enklaste. Problematiken med att ta hand om kärnvapentechnik som råkar hamna utanför kontroll är självklart enbart ett av många argument för att sådan utrustning inte bör förekomma i Arktis. Skyddet av den unika biotop som Arktis utgör är självklart det främsta argumentet för att området bör utsättas för så små risker från civilisationens förorenande tekniker som möjligt är. Ett kärnvapenfritt Norden skulle vara en bra början på ett arbete för ett kärnvapenfritt Arktis.

Förslag till åtgärd

Riksdagen bör vara tydlig med att Sverige är ett självständigt land som tar beslut utan inblandning från andra stater och därmed avvisa påtryckningarna från USA enligt redovisning ovan. Sverige bör följa den långa tradition vi har av att vara ett av de viktigaste länderna när det gäller kampen för att avveckla kärnvapen. Riksdagen bör därför ge till känna som sin tydliga uppfattning att Sverige bör underteckna FN-avtalet om förbud mot kärnvapen.

Riksdagen bör ge regeringen till känna som sin uppfattning att en tydlig lagstiftning som förbjuder införsel och förvaring av atomvapen/kärnvapen inom svenskt territorium skulle räta ut alla frågetecken kring vad som faktiskt gäller idag. Många uppslitande debatter i frågan skulle undvikas med ett sådant i lag tydligt uttalat regelverk.

Riksdagen bör ge regeringen till känna som sin uppfattning att Sverige snarast tar initiativ till samtal med de nordiska grannarna Norge, Danmark, Finland, Island, Åland,

Grönland och Färöarna om hur ett arbete för en kärnvapenfri zon i Norden kan genomföras.

Samtal bör även inledas med Kanadas regering eftersom det även där finns ett brett folkligt stöd vad gäller frågan om ett kärnvapenfritt Arktis.

Att vi i redan i praktiken har ett kärnvapenfritt Norden borde inte ses som ett hinder för arbetet med den politiska och demokratiska viljeyttring som ett arbete med en uttalad kärnvapenfri zon innebär. Tvärt om borde det förenkla en politisk markering när praktiken redan är tillrättalagd vad gäller Norden. En sådan tydlig markering är därför även en åtgärd för att inleda en vidare diskussion med fler länder om det jag i motionen benämner ett kärnvapenfritt Arktis.

Jan Lindholm (MP)